

تعریف طبقه بندی و نکات مهم در اجر

به تقسیم انواع کالاهای موجود به گروهها یا دسته هایی که دارای صفات مشترک یا کاربرد مشترک باشند ((طبقه بندی)) گویند.

در طبقه بندی کردن باید به نکات مهم زیر توجه کرد:

- ۱- برای کلیه کارکنان انبار ساده و قابل فهم باشد؛
- ۲- با احتیاجات مختلف سازمان منطبق و هماهنگ باشد و نیاز آنها را به راحتی تامین کند؛

- ۳- انعطاف پذیر بوده و با تغییرات کاهش یا افزایش تعداد اقلام کالاهای مورد نیاز قابل تطبیق باشد.

انواع طبقه بندی کالاها

انواع طبقه بندی کالاها عبارتند از :

- ۱- طبقه بندی کالاهای مورد نیاز سازمان؛
- ۲- طبقه بندی کالاهای موجود در انبار؛
- ۳- طبقه بندی کالا در سطح مواد مورد نیاز صنایع کشور یا طبقه بندی استاندارد؛

۴- طبقه بندی کالا بر اساس طرحها و برنامه ها؛

۵- طبقه بندی کالا بر حسب مراحل انجام کار و زمان مصرف؛

کدگذاری و فواید آن

ایجاد رویه سیستمی که به وسیله آن اطلاعات و نشانه های مورد نیاز از شخصی به شخص دیگر یا از نقطه ای به نقطه دیگر به صورت خلاصه منتقل شود کد گذاری گویند.

مهمترین فواید سیستم کد گذاری عبارتند از:

۱- جلوگیری از نوشتن جملات طویل و توصیفی و شناسایی کردن ساده و دقیق کالاها؛

۲- استاندارد کردن کالاها و کمک به جمع آوری صحیح آمار و اطلاعات آماری و محاسباتی؛

۳- ثبت عملیات واردات و صادرات کالاها و نگهداری حساب دقیق موجودی انبار توسط ماشینهای الکترونیکی پیشرفته؛

۴- صدور سفارش خرید به طور ساده و مطمئن و دقیق و پیگیری ساده تر امور و سهولت برنامه ریزی و کنترل.

روش های کدگذاری در انبارها

روش های کدگذاری در انبارها عبارتند از :

۱- روش اعداد گروهی؛

۲- روش اعشاری یا روش دیویی؛

۳- روش حروفی یا الفبایی؛

۴- روش نیمونیک یا روش استفاده از حروف اول نام کالاها؛

۵- روش مخفی؛

۶- روش کدینگ ویژه؛

۷- روش کدینگ استاندارد؛

۸- روش MESC ((material Equipment Standard & Code

کد گذاری کالا به روش سیستم MESC

در این سیستم که روش کد گذاری جدیدی به شمار می آید هر قلم کالا توسط یک عدد

ده رقمی نشان داده می شود. برای کلیه اقلام مصرفی و مورد مصرف آینده صنعت،

یکصد (۰۰ تا ۹۹) گروه پیش بینی شده است. هر گروه مشتمل بر یکصد گروه فرعی

(۰۰ تا ۹۹) و هر گروه فرعی نیز شامل یکصد گروه فرعی دیگر می باشد. علاوه بر آن

می توان به هر یک از ترکیبات این شش رقم، اعداد (۰۰۰-۹۹۹) یک عدد سه رقمی را

اضافه کرد. اجزا تشکیل دهنده نه رقم اول mesc به ترتیب زیر نشان دهنده موارد زیر

می باشند:

نمودار _____ مشخصات کالا _____ فرعی _____

تر _____ فرعی _____ اصلی _____

دوره آموزشی طبقه بندی و کدینگ کالا در انبار (MESCS)

با توجه به اهمیت زیاد طبقه بندی و کدینگ کالا در انبار و ارتباط آن با سیستم

کدینگ تجهیزات و ماشین آلات بر آن شدم تا این دوره را در قالب چند جلسه طرح

نمایم. (توجه داشته باشید که کدینگ ماشین آلات و تجهیزات منحصر به فرد است و

با سیستم کدگذاری قطعات و انبار متفاوت است. یک تجهیز برای مثال یک

الکتروموتور که درون سیستم انتقال مخزن A واقع شده دارای کدی متمایز از

الکتروموتوری دقیقاً با همان مشخصات است که در محل دیگری نصب شده. ولی

قطعات مثلاً یک نوع مشخص پکینگ در انبار هر تعداد که باشد و در هر محلی که

مصرف شود دارای یک کد است. (یعنی تعداد بسیاری قطعه مشابه با یک کد) البته

تفاوت این دو سیستم در اهداف در نظر گرفته شده در مرحله طراحی آنها است و

کاملاً طبیعی است. اهمیت و ظرافت مساله در ارتباط و پیوند این دو سیستم به یکدیگر

است تا نرخ مصرف قطعه ای مشخص در ماشینی معین قابل اندازه گیری باشد.)

با اساس تجربه عملی دریافته ام که خواه یا ناخواه، یکی از بزرگترین معضله‌ها و گلوگاه‌های نگهداری و تعمیرات در صنایع ما تهیه و تدارک قطعات است. در همین جا به کلیه همکارانی که در واحد نگهداری و تعمیرات فعالیت می‌کنند توصیه می‌نمایم که از این گلوگاه غافل نشوند و نیز دست روی دست هم نگذارید تا اقلام درخواستی تهیه و تدارک شوند. با ایجاد یک واحد با نام کنترل سفارشات در دل واحد نت، سعی نمایم کنترل سفارشات قطعات (که هم سفارشات که صورت می‌گیرد کنترل شوند و هم تسلط اطلاعاتی کامل و ردیابی درخواستها تا زمان خرید ممکن شود) را به دست بگیریم.

لزوم ایجاد سیستم طبقه بندی و کدینگ کالا

دامنه و تنوع اقلام سازمانهای صنعتی به دلیل پیچیدگی منابع گسترش یافته است و به همین دلیل نیاز به سیستمی که به کمک آن بتوان این دامنه وسیع اقلام را با سرعت و بگونه ای مؤثر شناسایی و طبقه بندی نمود بیش از پیش احساس می‌گردد. استفاده از نامهای متداول اقلام (میز، صندلی، پمپ و ...) برای رفع احتیاجات روزمره کافی هستند ولی از آنها نمی‌توان در قالب مدیریت انبار به دلیل مشکلات مشروحه زیر استفاده نمود.

نامهای متداول، بسیار کوتاه و بدون شرح و تفسیر هستند.

کالاها معمولاً بیش از یک نام دارند و این امر ممکن است سبب اشتباه در تحویل آنها از انبار گردد.

کالاها اغلب از طبیعت تکنولوژیکی بسیار بالایی برخوردار هستند و به زبان ساده، به توضیح زیادی نیاز دارند.

به دلیل این قبیل مشکلات، نیاز به یک سیستم کد گذاری پیش می آید تا به وسیله آن بتوان اقلام را بدون نیاز به شرح و تفسیرهای طولانی و تعاریف پیچیده شناسایی نمود.

مهمترین فواید سیستم کدگذاری عبارتند از :

جلوگیری از نوشتن جملات طولانی و شناسایی کردن ساده تر و دقیق تر اقلام.

استاندارد سازی اقلام و کمک به جمع آوری صحیح اطلاعات آماری و محاسباتی.

امکان نگهداری مکانیزه حساب دقیق موجودی اقلام در انبار.

صدور سفارش خرید بطور ساده، مطمئن و دقیق و پیگیری ساده تر امور.

ایجاد یک زبان مشترک و ساده برای کلیه کسانی که با کالا سروکار دارند (تدارکات،

انبار، حسابداری و مصرف کننده)

صرفه جویی در زمان جهت نوشتن شرح و تفصیل اجناس.

امکان ایجاد یک روش علمی و منطقی در چین اجناس درون انبار.

تسهیل در امر ثبت، نگهداری و بایگانی صورتهای موجودی.

یک روش طبقه بندی مناسب می بایست :

دارای ساختاری منطقی باشد.

اقلام به طور مناسبی در آن طبقه بندی شده باشند.

شرح اقلام ضمن مختصر بودن، کامل، دقیق و گویا باشد.

زیر سیستم کدینگ و مدیریت کالا

طبقه بندی و کد گذاری کالاها در یک سازمان از اهمیت بالایی برخوردار می باشد چرا

که بخشهای مختلف سازمان با آن درگیر بوده و از آن استفاده می کنند. سیستم

مدیریت کالای دوران با سیستمهای مدیریت انبار، خرید و مناقصات، فروش و

مزایدهات، نگهداری و تعمیرات، اموال و داراییهای ثابت و... در ارتباط بوده و به

آنها سرویس می دهد. علاوه بر این سیستم مدیریت کالا با ارائه حقوق دسترسی،

امکان جدا سازی کالاهای مربوط به واحدهای سازمانی تعریف شده در مجموعه

سیستمهای اداری را نیز دارد. برخی از قابلیت های این سیستم عبارتند از :

قابلیت ها

• امکان تعریف طبقات کالا به صورت سلسله مراتبی

• امکان تخصیص کالا به طبقات مختلف تعریف شده

• امکان گروه بندی کالاها برای هر واحد سازمانی

• کد گذاری خودکار کالاها با توجه به طبقات آنها

• امکان تعریف قالب کد گذاری برای طبقات مختلف

• امکان ثبت ویژگیها به صورت نامحدود برای کالاها

• امکان ارث بری ویژگیها به صورت سلسله مراتبی

• امکان ثبت انواع واحدهای اندازه گیری برای کالاها

• امکان ثبت BOM برای کالاها به صورت مجزا

• امکان قیمت گذاریهای متنوع برای هر کالا

• محاسبه خودکار قیمت کالاها با توجه به BOM آنها

• امکان ثبت کالاهای جایگزین برای یک کالا

• امکان تعریف سطوح دسترسی به صورت سلسله مراتبی

• گزارش های متنوع از مشخصات و ویژگیهای کالاها